

Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația
culturală
concordia
c e n a d

Periodic de opinie și informare socio-culturală ● Anul XXVI, nr. 3 (141)/2018

Ruga românească la Cenad – 2018

Din cuprinsul acestui număr:

- Spiritualitate ● Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad ● Ziua Eroilor ● Hramul Bisericii ortodoxe sârbe ● Hramul Bisericii ortodoxe române – Ruga românească ● „Morisena”, la Reșița ● Parohia greco-catolică Cenad și parohii ei ● Curier juridic ● Amintiri din fotbal (I) ● O campioană din Cenad: Dr. Irina-Paulina Günther ● Un colecționar pătimas: cenăzeanul Milan Ilin ● Atenție la documentele copiilor! ● Cronologie după „Cenăzeanul” (IX) ● Ziua pescarilor cenăzeni ● Jurnale de călătorie - 10 Țări (VI) ● Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni ● Farmacie ●

Sfinții Petru și Paul

Iubiți frați și surori în Cristos!

Sărbătoarea Sfinții Petru și Paul ne invită să reflectăm asupra misiunii celor doi mari apostoli, care și-au dedicat întreaga lor viață predicării Evangheliei și și-au mărturisit credința până la moarte.

Sfinții apostoli Petru și Paul, așa cum reiese din Noul Testament, sunt două personalități diferite una de alta. Însă ambii, în timpuri și moduri diferite, și-au dat deplina lor adeziune față de Cristos și Evanghelia sa. Ambii și-au dedicat toată viața lui Cristos, l-au mărturisit până la moarte. Datorită lor și celorlalți apostoli, Evanghelia a ajuns până la noi. Dar, pentru ca ei să poată da mărturie despre Cristos, era necesar ca mai întâi să-l cunoască, să descopere cine este el?

În evanghelia sărbătorii ne este prezentat tocmai acest fapt. Evanghelistul Matei ni-i prezintă pe cei doisprezece apostoli adunați în jurul lui Isus în ținutul Cezareii lui Filip. Și în acest context, Cristos le adresează următoarea întrebare: „Cine zice lumea că este Fiul Omului?” Observăm din răspunsul apostolilor că lumea din acel timp a avut diferite păreri cu privire la persoana lui Isus. Dar iată că acest mister se clarifică după ce Isus îi întreabă pe apostoli: „Dar voi cine ziceți că sunt eu?” Isus adresează această întrebare tuturor, dar răspunsul definitiv îl dă numai Petru: „Tu ești Cristos, Fiul Dumnezeului celui viu”. Și iată că după această mărturisire, Cristos promite și conferă Sf. Petru demnitatea de conducător al Bisericii sale; îl constituie „piatra” pe care își clădește Biserica.

**Publicație realizată cu sprijinul
Consiliului Local Cenad
și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș**
(www.cenad.ro)

Colegiul de redacție: **Gheorghe Anuichi,
Dușan Baiski, Bene Tamás, Iancu Berceanu,
Tiberiu Bociat, Slavka Bojin, Gheorghe Covaci,
Dorin Dronca, Oana Erdei, Fodor Francisc,
Pauline Huschitt, Milenco Iancov, Gheorghe Ivașcu,
Miroslav Marianuț, Carmen Mixich, Dan Muntean,
Rodica Pitic, Cornelia Varga**

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor
revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail:
dusanbaiski@gmail.com

Anonimele nu se iau în considerare.

Editor: Dușan Baiski

Tipografia Artpress, str. Cermena 1, Timișoara 300110,
tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

Se spune că, într-o țară îndepărtată, pe un munte înalt, trăia un bătrân care avea misiunea să păzească un tezaur prețios ce se afla ascuns pe acel munte. Într-o zi a apărut la poalele muntelui o ceată de tâlhari, care, cu lovituri de ciocan și târnăcop, încercau să dărâme muntele și să fure comoara. Văzându-i, bătrânul le vorbește cu mult calm: „Zadarnic faceți aceasta! Au mai încercat mulți înaintea voastră să ia această comoară și nu au reușit! Iar acum uneltele lor ruginite zac împreună cu osemintele lor la poalele acestui munte, chiar sub tâlpile voastre!” Dar ei nu l-au ascultat și, insultându-l pe bătrân, continuau să-l lovească mai departe. Deodată, o stâncă se desprinde din munte, și rostogolindu-se, se prăbușește peste tâlhari. Urmează un moment de tăcere ca de mormânt. Tâlharii care voiau să dărâme muntele pentru a intra în posesia comorii au fost acoperiți de pietre.

Plecând de la această întrebare putem face următoarea comparație: imaginea stâncii și a comorii reprezintă Biserica cu toate valorile sale spirituale. Bătrânul este imaginea Sf. Petru și a succesorului său, Papa, iar tâlharii sunt dușmanii Bisericii. Acest exemplu vrea să ne ilustreze faptul că Biserica, de-a lungul veacurilor, a avut și are de suportat pe acest pământ persecuții și confruntări aspre. Dar întărită de Cristos și unită în jurul capului său vizibil, ea face totdeauna față acestor încercări.

Să ne îndreptăm acum atenția și asupra persoanei lui Paul și să vedem ce reprezintă el pentru Biserică? Este dificil să răspundem la această întrebare doar în câteva cuvinte. Vom încerca să ne oprim puțin asupra autobiografiei pe care el o trasează pentru colaboratorul său, Timotei. Singur în prigoană, abandonat de toți, apostolul simte prezența lui Dumnezeu care îl susține în acest moment de agonie; «Ghetsemanii» a lui Paul: așa cum Isus în agonie, se abandonează voinței Tatălui, la fel și Paul se încrede în Domnul și este sigur de mântuire în împărăția veșnică. Ajuns la sfârșitul vieții, Paul face un bilanț al trecutului său frământat, pasional, curajos și entuziast și, descoperind că a rămas fidel datoriei sale de apostol, așteaptă „coroana răsplății”. Actul suprem al martiriului devine pentru el un act de cult, un sacrificiu oferit lui Dumnezeu, așa cum a fost întreaga lui viață. Moartea, cu suferințele care o însoțesc, este pentru Paul „apartenență” la casa Tatălui, este întâlnirea definitivă cu Cristos, cel care a învins moartea.

Să-l rugăm așadar pe Cristos să ne ofere carismele necesare pentru ca, asemenea apostolilor Petru și Paul, să dăm mărturie despre credința noastră în fața unei lumi care a pierdut conștiința păcatului. Să-l rugăm să ne întărească cu harurile sale, să putem vesti Evanghelia sa unei omeniri care are într-adevăr nevoie de vestea cea bună și de reîntoarcerea la Cristos!

Preot Bene Tamás

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul” și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

- Hotărârea nr. 10 din 23.04.2018 privind concesionarea prin atribuire directă a suprafeței de 150 mp teren din imobilul înscris în CF 400495, parcela nr. top. 2731/1/3 proprietatea comunei Cenad, către S.C. ORANGE ROMANIA S.A., teren pe care este amplasată antena de telefonie mobilă;

- Hotărârea nr. 11 din 23.04.2018 privind aprobarea vânzării terenurilor proprietate privată a comunei Cenad, către proprietarii construcțiilor cumpărate în baza Legii nr. 112/1995;

- Hotărârea nr. 12 din 21.05.2018 privind rectificarea bugetului local Varianta I;

- Hotărârea nr. 13 din 21.05.2018 privind aprobarea modificării Agendei cultural-sportive a comunei Cenad pe anul 2018;

- Hotărârea nr. 14 din 21.05.2018 privind aprobarea plății de cotizație anuală pentru anul 2018 datorată de Comuna Cenad, județul Timiș, la Asociația Grupul de Acțiune Locală TRIPLEX CONFINIUM;

- Hotărârea nr. 15 din 21.05.2018 privind aprobarea înființării Serviciului de Iluminat Public din comuna Cenad, județul Timiș.

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg la sediul Primăriei Cenad, precum și pe site-ul oficial al comunei, www.cenad.ro

Miroslav Marianuț

Ziua Eroilor

Sărbătoarea națională dedicată eroilor români căzuți de-a lungul veacurilor pe toate câmpurile de luptă pentru credință, dreptate și pentru apărarea țării este celebrată

cu prilejul zilei Înălțării Domnului. În această zi, în toate bisericile din țară și din străinătate se face pomenirea eroilor români, iar clopotele bisericilor sunt trase în semn de recunoștiință față de eroii care s-au jertfit pentru neam, credință și țară. În localitatea noastră, manifestarea a

început prin cuvintele adresate de către domnul primar Nicolae Crăciun. La depunerea de coroane la cele patru monumente închinat eroilor, prezente în curțile bisericilor

ortodoxe română și sârbă și monumentul aflat în centrul localității, elevii clasei a III-a A ai Școlii Gimnaziale Cenad, îmbrăcați în straie de sărbătoare, și anul acesta au recitat poezii închinat eroilor români.

Învățătoare Szucs Beatrice

Hramul Bisericii ortodoxe sârbe

Marți, 22 mai (9 mai după calendarul iulian), de Mutarea moaștelor Sf. Ierarh Nicolae, credincioșii din Cenad au sărbătorit hramul Bisericii ortodoxe sârbe din

localitate. După slujba religioasă din lăcașul de cult, a urmat momentul tăierii colacului, nașii de anul acesta fiind copiii. Anul viitor, naș va fi Adrian Milicici.

Ruga a continuat la Casa Sârbească. Voia bună a fost asigurată de cunoscuta formație de muzică de petrecere „Tik Tak Bend” din orașul sârbesc Kikinda. Petrecerea s-a încheiat la ora trei dimineața, semn că oamenii s-au simțit foarte bine.

Primele însemnări despre actuala parohie ortodoxă sârbă din Cenad provin din sec. al XVIII-lea. În antimisul său din 1733, vlădica Nikola Dimitrijević pomenește de existența unei biserici, fapt întărit de o notă din 1740. Prima descriere datează din 1758. Era o biserică veche, din împletitură, cu trei ferestre și două uși, cu un turn, acoperită cu rogoz, cu podele de scândură, în interior cu un altar și douăzeci de icoane. Noua biserică a fost ridicată în 1773. Construcția de astăzi s-a ridicat pe temelia celei din 1773. În 1833 a fost prelungită spre vest pe toată lungimea naosului, înălțată, și i-a fost ridicat actualul turn. Iconostasul a fost lucrat undeva între anii 1790 și 1811. Nu se cunosc numele sculptorului și pictorului. În schimb, icoanele pictate pe iconostas sunt foarte diferite, neexistând nici măcar două realizate în aceeași manieră. Bolta a fost pictată în manieră naivă de Đura Pecić și Sergije Kojić în 1901. Cu prilejul lucrărilor de reparații capitale, din 1984, icoanele de pe boltă au fost curățate de pictorul amator Nikolaus Schuch, cel care a reparat și părțile deteriorate.

Vasa Stefanovici

Hramul Bisericii ortodoxe române – Ruga românească

Duminică, 27 mai 2018, cenăzenii au sărbătorit Hramul Bisericii ortodoxe române „Pogorârea Sfântului Duh”. Slujba religioasă a început la ora 17, oficiată fiind de preotul paroh Gheorghe Covaci. Nașul rugii a fost Dorotheea Niglaș, busuiocul fiind preluat de Maria Alexandra Matei.

Ca de obicei în ultimii câțiva ani, startul părții laice a sărbătorii s-a dat la ora 18, în curtea Școlii Gimnaziale Cenad. A urmat un spectacol oferit de formația de dansuri „Mlădițe cenăzene”, pe trei generații, condusă de doamnele **Oana Erdei** și **Liliana Berciu**. A evoluat și grupul de majorete condus de doamna **Mărioara Clișic**.

Au cântat pentru numerosul public Geta Arghiuș, Remus Grosu și orchestra sa.

Organizatori au fost Biserica ortodoxă română și Consiliul Local Cenad.

Biserica ortodoxă română din Cenad s-a construit între anii 1888-1889 din suma primită de la sârbi, ca parte din biserica veche, precum și din contribuțiile benevole ale credincioșilor, prin vrednicia și stăruința preotului Ilie Telescu, sub conducerea antreprenorului Rozvan.

Crucea din vârful turnului a fost sfințită și ridicată în duminica de 16/28 octombrie 1888, nașul Sf. Cruci fiind marele proprietar de pământ, contele Ioan Nacu, reprezentat prin Pavel Brancovan cu soția. A fost sfințită în ziua de Rusalii, 9 iunie 1889, de către episcopul Aradului Ioan Meșianu (1875-1898), în cadrul unor înălțătoare serbări religioase, culturale și naționale. În seara zilei, Corul plugarilor ortodocși români din Cenad, în colaborare cu corul clericilor din Arad, au aranjat – fiind de față și episcopul Meșianu – o serată muzical-literară, urmată de dans, în sala casinei locale, cu venitul destinat ajutorării noii biserici. Planul bisericii este cel cruciform treflat, obținut prin adăugirea transeptului cunoscut între absida altarului și naos, dând naștere absidelor laterale, în formă dreptunghiulară obișnuită.

Dorin Dronca

Eveniment cultural memorabil la Dudeștii Noi

Vineri, **8 iunie 2018**, a avut loc, în cocheta și eleganta Sală de lectură a Casei de Cultură din Dudeștii Noi (Timiș), o amplă manifestare literară, înscrisă în (deja) binecunoscuta tradiție a manifestărilor de acest gen, care au loc, de câțiva ani buni, în comuna noastră. În prima parte a manifestării, după cuvântările de întâmpinare adresate invitaților de către

Daniel Dăian, Iulia Mîndrean, Victor Enache, scriitorul și publicistul Dușan Baiski, istoricul și publicistul Dinu Barbu, ziaristul Anton Borbely (de la publicația „Timișoara”), juristul Cosmin Ungureanu, bibliotecar Daniela Butariu, numeroși invitați. A fost o atmosferă minunată, pe alocuri incendiară, la care a contribuit și prestația muzicală excepțională a elevei Cecilia Novaconi, absolventă a Liceului J. L. Calderon din Timișoara, un adevărat copil-minune, deținătoare a numeroase premii naționale și internaționale.

poetul Geo Galetaru (redactorul-șef al revistei „Sintagme literare”), ing. Alin Adrian Nica (primarul comunei) și dl doctor Stelian Butariu (președintele Comisiei de cultură din cadrul Consiliului local), au fost prezentate cinci dintre volumele premiate în cadrul Concursului național de volume „Poezia - oglindă a sufletului”, aflat la cea de-a IV-a ediție și inclus în Programul Pro Cultura Dudeștii Noi: „antifericire cu aripi” de Corina Dașoveanu (Slatina), „Jurnalul secret al bunicului Franz Kafka” de Daniel Mariș (Deva), „La margine de lume” de Daniela Mihăeș (Roma), „neomenesc de alb” de Mariana Cornea (Roma), „poheme cu aromă de cafea și gust de winston menthol” de Liuba Liubastira Botezatu (Chișinău). Cele cinci volume au fost recenzate, în prezența autorilor, de către scriitorii și criticii literari: Daniel Luca (Timișoara), Constantin Dehelean (Arad), Constantin Butunoi (Arad), Horia Simon (Arad), Gabriel Gherbăluță (Galați). Dintre autorii premiați, nu au putut fi prezenți, din motive obiective, Mihai Marian (cu volumul „Negru Opac”) și Ionuț Calotă (cu volumul „Manifest pentru globalizarea poeziei”). În partea a doua, a fost prezentat volumul de poezii „Fotografia unei duminici amânate” de Geo Galetaru, despre care au vorbit Ion Căliman (Făget), Ionel Bota (Timișoara), Rodica Pop (Timișoara) și Constantin Dehelean (Arad). În sală, au mai fost prezenți: poeții Violeta Pinte (căreia, cu o zi înainte, îi apăruse volumul de debut „Trotuarul cu îngeri”),

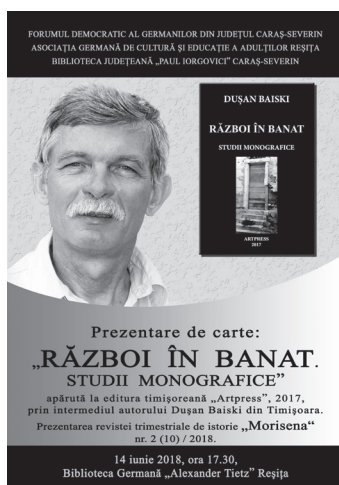
Toate cele opt volume menționate au apărut la Editura Eurostampa, din Timișoara, în cadrul Programului Pro Cultura Dudeștii Noi 2018.

Mulțumesc din inimă tuturor invitaților (unii dintre ei, veniți de la sute de kilometri pentru a participa la acest eveniment) și, literalmente, nu am cuvinte să le exprim întreaga mea grațitudine, prietenie și afecțiune.

Prof. Geo Galetaru

„Morisena”, la Reșița

Joi, 14 iunie, cu începere de la ora 17,30, la Biblioteca Germană „Alexander Tietz” din Reșița a avut loc prezentarea revistei trimestriale de cultură istorică „Morisena” din Cenad, precum și a cărților lui Dušan Baiski apărute în 2017 la Editura „Artpress” din Timișoara și anume „Cenăzeanul” – 25 de ani” și „Război în Banat”. Evenimentul a fost organizat de către

Forumul Democratic al Germanilor din Județul Caraș-Severin, Asociația Germană de Cultură și Educație a Adulților Reșița și Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Caraș-Severin.

Despre autorul celor două cărți a vorbit scriitorul **Erwin Țigla**, directorul Centrului Cultural German, un adevărat om-instituție și excelent organizator de evenimente culturale, iar cartea „Război în Banat” a fost prezentată pe larg de istoricul **Felician Velimirovici** de la Muzeul Banatului Montan. Partea de final i-a aparținut lui D. Baiski. Autorul a oferit o serie de detalii privind istoria și prezentul celor două publicații, „Cenăzeanul” și „Morisena”, precum și despre cele două cărți.

La final, trebuie subliniat faptul că, în 2016, aceeași instituție de cultură din Reșița a găzduit prezentarea altor două cărți scrise de D. Baiski și apărute în 2015: „Cenad – Studii monografice” și, respectiv, „Lugoj – Studii monografice”.

„Oameni, evenimente, tradiții din Banatul de Câmpie”

Școala Gimnazială din Variaș a găzduit sâmbătă, 9 iunie 2018, cea de-a XIII-a ediție a simpozionului județean cu genericul „Oameni, evenimente, tradiții din Banatul de Câmpie”, organizat, ca de fiecare dată de un bun și statornic prieten al Cenadului: prof. dr. **Florin Zamfir**. Lucru lăudabil, textele prezentate (unele însoțite de videoproiecție), au fost publicate în avans

în cartea ce și dă numele evenimentului: „Oameni, evenimente, tradiții din Banatul de Câmpie – XII” (Editura Artpress, Timișoara).

Conform tradiției, Cenadul a fost și de această dată reprezentat de Dušan Baiski, editorul revistelor „Cenăzeanul” și „Morisena”, care, deși prezent în carte cu un text referitor la contrabanda în Banat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a preferat să prezinte și să comenteze o videoproiecție din zona istoriei interzise: „Lagăre de exterminare a copiilor”. În context, trebuie reamintit că legăturile culturale cu Variașul i se datorează prof. Gheorghe Doran.

Celor prezenți le-au fost împărțite exemplare din revistele cenăzene „Cenăzeanul” și, respectiv, „Morisena”. Totodată, D. Baiski, în calitate de autor, a donat Școlii Gimnaziale Variaș câte un exemplar din cărțile sale „Cenăzeanul” – 25 de ani” și „Război în Banat”.

Parohia greco-catolică Cenad și parohii ei

Conform Șematismului Istoric al Diecezei Lugojului din anul 1903, parohia greco-catolică din Cenadul Sârbesc s-a înființat în anul 1855 prin aderarea la Unirea religioasă cu Biserica Romei a circa 1.000 de suflete. Din păcate, în 1875, prin apostazia preotului Ilie Telescu, numărul credincioșilor a scăzut, unii urmându-l pe acesta. Din 1856 parohia a fost „sistemată”, adică organizată în mod oficial, preotului-paroh fiindu-i acordat un salariu și un cens pentru capelă de 300 de florini, alți 250 de florini fiind repartizați pentru casa parohială și casa școlară. Pentru amenajarea interioară a capelei s-au acordat atunci 739 florini din Fondul Religionar.

La 1875 congrua parohială (venitul preotului paroh) s-a stabilit la 472 florini și 50 crăițari, iar pentru capelă, încă din 1873 erau alocați alți 350 florini.

Terenul capelei, în suprafață de 600 stânjeni pătrați, a fost donat de ducesa Mileva de San Marco-Nako (+ 1926) din Comloșul Mare, pe acesta fiind ridicate școala și capela. La 1903 această capelă încă funcționa și purta hramul Sf. Apostoli Petru și Paul. Casa parohială proprie nu exista încă la 1902. Matricolele bisericești, pentru botezuri, cununii și înmormântări, existau din anul întemeierii parohiei, 1855. Actualmente, acestea se află în proprietatea statului, la arhivele naționale, filiala Timișoara, fiind confiscate în 1950 de către autoritățile locale, în baza unui decret emis la nivel național. Din anul 1863 greco-catolicii și-au deschis un cimitir propriu, confesional. La 1902 parohia deținea 397 coroane și 51 fileri, în bani, precum și 1 jugăr și 600 de stânjeni pătrați teren.

Ideea ridicării unei biserici proprii datează încă din anul 1868, când s-a reușit obținerea din Fondul Religionar, a sumei de 30.390 florini, însă materializarea proiectului s-a lovit de lipsa de interes a poporului care nu a voit să presteze muncile de cărașie (transport) a materialelor și contribuțiile efective în muncă, respectiv manoperă. Biserica parohială actuală, dedicată tot sfinților Petru și Paul, aidoma capelei inițiale, datează din anul 1911, edificiul fiind ridicat într-un stil sobru, neoclasic cu un turn de inspirație barocă. În interior se remarcă iconostasul frumos lucrat, tot de inspirație neoclasică.

Școala confesională greco-catolică s-a deschis în 1855 și a fost adăpostită într-un local școlar închiriat, până în 1894, când s-a mutat într-o clădire nouă, proprie comunității parohiale bisericești unite. Costurile ridicării acesteia s-au ridicat la 2.142 florini. În 1902 existau 94 de copii de vârstă școlară, pentru care învățământul ar fi fost obligatoriu, dar din aceștia doar 64 frecventau efectiv cursurile. Școala confesională greco-catolică mai deținea, în 1902, un jugăr pătrat de pământ, ca avere proprie. În 1894 venitul

învățătorului a fost stabilit la 600 de coroane anual, plătiți de comunitatea bisericească, plus utilizarea unei grădini de 200 stânjeni pătrați.

Dotațiunea învățătorului, care îndeplinea concomitent și serviciul de cantor, până în anul 1870, a fost de 120 florini plătiți din Fondul Religionar. În perioada 1871-1893 venitul învățătorului-cantor era de 240 florini, din care 120 de florini veneau, ca mai înainte, de la Fondul Religionar, 75 florini de la preot, care plătea această sumă ca cens pentru casa parohială și 45 de florini care reprezentau contribuția credincioșilor parohiei pentru salariul dascălului. Primul învățător s-a numit Iacob Lazăr. În anul 1902 era amintit drept învățător și cantor Dumitru Faur. Curator parohial era Nedelcu Paia. La 1 iunie 1917 sunt amintiți la Cenad: parohul Victor Deciu, învățătorul Romul Luțai și curatorul Paia Târziu.

La anul 1902 la Cenad trăiau 512 greco-catolici, 1.831 romano-catolici, 3.302 ortodocși sârbi și români, 15 reformați și 26 izraeliți. De parohia greco-catolică Cenad mai țineau și filialele Pusztá-Porgány și Giulia Major cu un număr de 61 greco-catolici, 1.077 romano-catolici, 82 ortodocși, 25 reformați și 17 luterani. Prima se afla la 8 km de Cenad, iar a doua la 5 km distanță de aceeași *mater*.

Parohia ținea de Districtul protopopesc de Torontal, întemeiat în anul 1865 prin dezmembrarea a 5 parohii din Arhidiaconatul părților bănățene. Acestui protopiat i-a fost atașată și parohia Iancuhida, actualmente aflată în Banatul Sârbesc. Primul protopop a fost preotul George Orosz din Cenadul Sârbesc. Episcopul Victor Mihály de Apșa a vizitat întregul protopiat, inclusiv parohia Cenad, în anul 1891.

Lista preoților greco-catolici din Cenad:

Ioan Murgu 1855 (paroh de Sânnicolau Mare)

George Orosz 1856-1867

Ilie Telescu 1868-1875

Simeon Tamaș 1875-1876

Petru Vălean(u) 1876-1899

(Decedat la 7 aprilie 1899 ca paroh la Cenad).

Mihail Jivanca 1899-1900

(Născut în 1873, studii universitare în teologie, hirotonit în 1899, după care este numit imediat administrator parohial la Cenad. Din 1901 a fost mutat la parohia unită din Petroman).

Dr. Epaminonda Lucaciu 1901-1905

(Născut la 25 februarie 1877, la Sâncrai, județul Satu Mare – decedat la 29 iulie 1960, Cluj-Napoca, județul Cluj; a fost fiul memorandistului Vasile Lucaciu, supranumit „Leul din Șișești”. Doctor în teologie și filosofie. A studiat la Roma, fiind hirotonit în anul 1899. Și-a început școala primară la Satu Mare, terminând liceul la Năsăud. Între 1888-1892 studiază la Institutul de Propaganda Fide din Roma, Italia. În anul 1898 a devenit doctor în teologie și filosofie. Întors în Transilvania după terminarea studiilor în Italia, a slujit pentru o perioadă,

ca preot greco-catolic, alături de tatăl său în parohia acestuia. Din anul 1901 a slujit ca preot la Cenad. În anul 1905 a plecat în Statele Unite ale Americii, înființând în același an prima parohie românească greco-catolică din Cleveland, care era și prima biserică românească din federația nord-

Epaminonda Lucaciu

americană. În același oraș a înființat prima gazetă românească din SUA, «Românul». În 1907 a revenit în Transilvania, la Blaj, pentru a duce în SUA tineri preoți greco-catolici, pentru parahiile înființate acolo. În anul 1913 preotul Epaminonda Lucaciu își desfășura activitatea la o biserică catolică din Trenton, în apropiere de New York. În 1921 a revenit din nou în Transilvania, care aparținea acum

României, devenind preot militar la Satu Mare, unde a funcționat până în anul 1923. Din punct de vedere politic, a activat în rândurile Partidului Național Liberal. Între 1923-1929 a fost președinte al filialei sătmărene a Asociației Orfanilor de Război. A activat și în organizația Cercetașilor Români. De la 11 octombrie 1924 a devenit paroh la Șișești, fosta parohie unde slujise tatăl său, „Leul din Șișești”, până în anul 1931. După cedarea Transilvaniei de nord-vest de către România către Ungaria, în urma *Diktatului* de la Viena din 30 august 1940, a devenit președinte al Asociației foștilor refugiați și expulzați din nordul Ardealului în perioada 1940-1945. A murit în urma unei boli, la Cluj-Napoca, în anul 1960. A fost înmormântat în biserica din Șișești, județul Maramureș, alături de părinții săi).

Ioan Madincea 1905-1906 (pentru câteva luni, ulterior canonic al Capitlului Catedral de Lugoj).

Victor Deciu 1907-1934 (1935?).

Ioan Muntean 1934 (1935?)-1948 (se pare că s-a retras din activitate după această dată).

În perioada 1948-1990, Biserica Română Unită, Greco-Catolică, a fost suprimată de statul comunist și integrată forțat în Biserica Ortodoxă Română. După redarea libertății acestui cult, fapt întâmplat în 1990, parohia greco-catolică Cenad a fost reactivată și păstorită de următorii preoți:

Marius Pârvu 1996-1998.

S-a născut la data de 24 februarie 1963, în Timișoara. A studiat teologia la București. Făcea parte din rândul clerului căsătorit și a avut 4 copii. A fost hirotonit preot la data de 25 martie 1986 de către episcopul Emilian Bordaș.

Din 1990 și până în 1994 a activat la Reghin ca preot greco-catolic, iar în noiembrie 1994 i-a fost acceptat transferul din Mitropolia de Blaj în Eparhia de Lugoj, fiind numit preot la Sănnicolau Mare. În această calitate a administrat între 1996-1998 și parohia Cenad.

În 1998 a fost numit protopop onorific. În anul 2005 a fost numit iconom stavrofor, primind crucea pectorală. A fost consilier eparhial și responsabil cu problemele preoților. Între timp a absolvit Facultatea de Filosofie la Timișoara. La data de 27 octombrie 2011, a fost numit protopop de Sănnicolau Mare, fiind primul protopop al acestui nou protopopiat înființat în același an. A trecut la Domnul la 18 ianuarie 2018. Funeraliile sale au avut loc duminică, 21 ianuarie 2018, la Sănnicolau Mare, jud. Timiș. De la ora 10.00 a fost oficiată Sfânta Liturghie Arhierească în Biserica Protopopială Greco-Catolică, pontificată de P.S. Alexandru Mesian, episcopul Eparhiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică de Lugoj, iar de la ora 11.30 s-a oficiat Slujba înmormântării, trupul părintelui fiind înhumat tot la Sănnicolau Mare.

A fost un om și un preot iubitor de Dumnezeu și de oameni. Foarte evlavios și atent la aspectul liturgic al rugăciunilor atât în ceea ce privește litera, dar mai ales spiritul. A fost un soț iubitor și un tată devotat. A avut o vastă cultură, fiind un cunoscător profund al spiritualității și trăitor deopotrivă. De multe ori a fost invitat în diferite parohii, seminarii teologice sau eparhii pentru a conduce exercițiile spirituale din Postul Mare.

Nicolae Popovici 1998-2000.

Gheorghe Berciu 2000- prezent.

(Născut la 16.07.1964, hirotonit preot la 19.12.1993, preot paroh, iconom stavrofor)

Bibliografie:

Șematismul Eparhiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică de Lugoj, A.D. 2014, Lugoj – Baia Mare, Editura Surorilor Lauretane, 2014.

Șematism Istoric. Diecesa Lugoșului, Tipografia Ioan Virányi, Lugoș, 1903.

Meteș, Ștefan, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

Gheorghe Cotoșman, *Din Trecutul Bănatului, Comuna și Bisericele din Giridava-Morisena Cenad*, Timișoara, 1935, reeditată de prof. Gheorghe Doran, Editura Marineasa, Timișoara, 2009.

Aducem mulțumiri pe această cale doamnei dr. Simona Regep, istoric (U.V.T. Timișoara) și domnului Dușan Baiski, pentru informațiile puse la dispoziție în vederea redactării și completării acestei liste a preoților greco-catolici din Cenad.

Drd. Claudiu Călin

Curier juridic

În acest număr voi prezenta **procedura ordonanței de plată și a evacuării**.

Ordonanța de plată este o modalitate simplificată de recuperare a unei sume de bani datorată de o altă persoană. Ordonanța de plată se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile născute dintr-un contract civil, care este constatată într-un înscris însoțit de părți prin semnătură, fiind exceptate

de la această procedură creanțele înscrise într-o procedură de insolvență (faliment). Deci condiția esențială pentru a beneficia de această procedură este existența unui contract încheiat în formă scrisă și semnat de părți.

Procedura ordonanței de plată se declanșează de către creditor, care va comunica debitorului o somație prin care îi pune în vedere să achite datoria în termen de 15 zile de la primirea somației. În mod obligatoriu, somația trebuie comunicată debitorului prin intermediul unui executor judecătoresc ori prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, această procedură de comunicare fiind necesară pentru a ne asigura că debitorul a luat la cunoștință că trebuie să achite datoria și i se dă un termen de 15 zile pentru a achita datoria, în caz contrar creditorul putând depune la instanța de judecată cererea de emitere a ordonanței de plată după expirarea termenului de 15 zile.

Cererea de emitere a ordonanței de plată va cuprinde numele, prenumele, codul numeric personal și domiciliul părților în cazul persoanei fizice ori denumirea, sediul, codul unic de înregistrare fiscală, codul de identificare fiscală și numărul de înmatriculare în registrul comerțului pentru persoanele juridice. Cererea trebuie să mai cuprindă suma ce se solicită a fi achitată de debitor, termenul la care trebuia făcută plata ori perioada la care se referă, temeiul de fapt al acestei sume, temeiul de drept al cererii, valoarea dobânzilor sau a altor despăgubiri aferente datoriei principale și semnătura creditorului. La cerere se anexează înscrisurile pe care se bazează cererea, dovada comunicării notificării și taxa judiciară de timbru.

Procedura ordonanței de plată este mai urgentă decât procedura de drept comun, deoarece față de o cerere de drept comun, în cazul ordonanței de plată judecătorul când primește cererea stabilește imediat termenul de judecată, iar citația va fi înmănată cu cel puțin 10 zile înaintea termenului de judecată, iar debitorul poate

face întâmpinare cu cel puțin 3 zile înainte de termenul de judecată, întâmpinare care nu se mai comunică cu creditorul, acesta putând studia întâmpinarea la dosarul cauzei. În procedura ordonanței de plată nu se admit alte probe decât înscrisuri, nefiind admise probele cu martori, interogatoriul expertizei etc.

În situația în care debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă contestația este întemeiată și, dacă apărările debitorului sunt întemeiate, va respinge cererea de emitere a ordonanței de plată. Dacă pentru soluționarea cererii se impune administrarea și a altor probe, cum sunt martorii, expertize, instanța va respinge cererea de ordonanță de plată, creditorul având fie posibilitatea transformării cererii de ordonanță de plată într-o cerere de drept comun anterior rămânerii în pronunțare, sau să formuleze o nouă cerere de drept comun.

În situația în care constată că pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanța de plată în care precizează suma ce trebuie achitată de debitor precum și termenul de plată între 10 și 30 de zile.

Toată procedura ordonanței de plată nu poate depăși 45 de zile dacă debitorul nu contestă datoria.

Împotriva ordonanței de plată există o cale specială de atac denumită cerere în anulare și care se judecă tot la instanța care a emis ordonanța de plată, dar în complet de doi judecători din care nu poate face parte judecătorul care a emis ordonanța de plată. Cererea în anulare se formulează în termen de 10 zile de la primirea ordonanței de plată. Completul care judecă cererea în anulare poate menține soluția dată în ordonanța de plată, o poate modifica în parte sau în totalitate, iar sentința dată în cererea în anulare este definitivă și nu mai poate fi atacată.

Evacuarea reprezintă acțiunea prin care un proprietar al unui imobil solicită evacuarea a unei persoane care ocupă imobilul fără drept. Evacuarea se poate solicita pe calea unei cereri de drept comun, dar și în cadrul unei proceduri speciale, reclamantul având posibilitatea de a alege care procedură o va urma. Procedura specială a evacuării se aplică atunci când se solicită evacuarea unor persoane din imobilele folosite sau ocupate fără drept de către foștii proprietari simpli ocupanți.

Cererea de evacuare este de competența judecătoriei în raza căreia se află imobilul ocupat fără drept. Avem astfel situația în care solicităm evacuarea unei persoane care a ocupat în mod legal un imobil, dar dreptul său de a ocupa imobilul a încetat, și situația în care se solicită evacuarea unei persoane care ocupă un imobil fără nici un drept.

În cazul încetării unui contract de închiriere, în cazul în care chiriașul nu plătește chiria sau dacă aduce

(Continuare în pag. 23)

Amintiri din fotbal (I)

În toamna anului 1959, am plecat la Arad, la școala profesională, ce-și avea sediul în Aradul Nou. Aveam un profesor de sport foarte devotat meseriei și făceam sport în orele prevăzute în programa școlară, dar mai ales în timpul liber. Deoarece era holtei, acesta locuia la internatul școlii. Și fiind și sportiv de performanță, aruncător de disc, care la finala pe țară din 1958 a câștigat titlul de vicecampion național, ne scotea pe terenul de sport și ne testa abilitățile sportive.

Foarte mulți dintre noi am fost polisportivi, deoarece școala avea doar șase clase, dar competițiile sportive erau multe. Unii jucau fotbal, handbal, volei, alții aveau diverse probe de atletism.

Evident, pentru mine fotbalul era pe primul loc, însă eram bunicel și la alte discipline sportive. În Aradul Nou exista un club renumit în box – Clubul „Motorul” –, dar avea și o echipă de fotbal în campionatul orașenesc Arad, unde evoluau 16 echipe de cartier ori ale unor întreprinderi. Câțiva dintre elevi l-am rugat pe profesorul de sport, care ne era și diriginte, să ne lase să mergem la „Motorul” să dăm probe și, evident, să ne legitimizeze. Am reușit noi, patru băieți de la țară, iar din primăvara anului 1960 eram deja fotbalist cu „carnet”. Meritul legitimării i-a aparținut profesorului de sport, care ne-a și facilitat liberele pentru probe și apoi antrenamentele și meciurile, deoarece viața de internat era severă, cu doar patru ore libere în ziua de duminică sau cu bilet de voie pentru a merge acasă la părinți o dată la trei-patru săptămâni.

Campionatul orașenesc de juniori era format din două serii a câte 12 echipe, cu mențiunea că echipele mari ale Aradului, U.T.A., A.M.E.F.A., C.F.R., TEBA și I.C.A. aveau două-trei echipe. Am terminat campionatul pe locul 10 într-o serie grea.

În vara anului 1960, datorită evoluțiilor celor trei colegi (evident, și a mea), am fost transferat la TEBA Arad, echipă ce evolua în campionatul regional Banat și cu un centru de juniori bunicel față de „Motorul”. Doi ani am jucat la echipa a doua, ce evolua în cadrul campionatului orașenesc Arad, și am terminat pe locul 5 într-o serie grea unde, evident, U.T.A. se afla pe locul I.

În calitate de fundaș, era mai greu de răzbit spre echipa I de juniori și prin faptul că se juca sistemul 1-3-2-5, adică un portar, trei fundași, doi mijlocași și cinci atacanți și, în afară de toate acestea, nici nu se făceau schimbări în timpul meciului. Dacă erai accidentat, rămâneai pe teren și făceai figurație.

În toamna anului 1962, am avansat la echipa mare de juniori, ce juca în campionatul regiunii Banat, ce cuprindea județele Timiș, Caraș-Severin, parte din Arad, parte mică din Mehedinți și Hunedoara. Era un campionat puternic, poate la valoarea diviziei C de astăzi. Cuprindea 14 echipe, TEBA și I.C.A. din Arad, Stăruința și Electromotor din Timișoara, Furnirul Deta, Laminorul Nădrag, C.S.M.

Lugoj, C.F.R. Caransebeș, Metalul Oțelu Roșu, Olimpia Reșița, Minerul Anina, Minerul Oravița, Minerul Moldova Nouă și Dierna Orșova.

Lucru deranjant a fost că juniorii nu făceau aceleași deplasări cu echipa mare, dar jucau mereu în deschiderea meciurilor echipelor de juniori. Echipa mare juca la Orșova, iar noi, juniorii, jucam la Nădrag sau acasă, ambele meciuri în aceeași zi. Au fost deplasări lungi, obositoare, cu trenul, microbuzul sau chiar cu camioanele. Am văzut prima dată și ultima dată și am călătorit cu mocănița (trenuleț pe linie îngustă).

Am plecat de la Arad la Timișoara cu trenul, la Timișoara am luat trenul până la Găvojdia, iar de la Găvojdia la Nădrag am călătorit cu mocănița, cu care, fiind mixtă (călători și marfă), am făcut trei ore pe o distanță de 48 km. Centrele muncitorești, Nădrag, Oțelu Roșu, Anina, Moldova Nouă sau Oravița aveau spectatori mulți și răi, iar consumul de alcool era pe primul loc.

Un spectacol horror s-a desfășurat la Nădrag, unde noi, în deschidere, am remizat cu localnicii, iar apoi I.C.A. Arad a câștigat în fața localnicilor cu 2-1 și, evident, țapul ispășitor a fost arbitrul. Spectatorii, încălziți de băutură, au spart cabina arbitrilor și l-au fugărit pe teren pe arbitrul de centru. De nu intervenea preotul catolic din localitate, în mod cert arbitrul ar fi fost linșat. Dar, oricât de înfierbântați ar fi fost spectatorii, cu noi, copiii, nu aveau probleme, noi jucând în deschidere, când aceștia încă nu ajungeau la starea de euforie.

Am făcut deplasări lungi și foarte obositoare, însă era frumos și ceva nou pentru noi, cei novici în viață și fotbal.

O deplasare la Moldova Nouă a durat șapte ore, deoarece am plecat cu trenul din Arad la Timișoara, din Timișoara cu trenul la Orșova, iar de la Orșova cu vaporul la Moldova Nouă. Ceva obositor, însă în același timp foarte frumos. La Anina am făcut deplasarea cu un camion cu coviltir, iar în loc de bănci am stat întinși pe saltele de lupte, cu toate că echipa mare a câștigat campionatul regional. Noi, juniorii, am luat doar locul șase, mulțumitor pentru condițiile avute.

Cu toate cele bune și cele rele a fost un an rodnic, frumos, de care-mi aduc cu plăcere aminte.

Activitatea juniorilor a fost monitorizată de forurile locale și de presa locală ce publica periodic clasamentele echipelor de juniori la nivel republican, regional și orașenesc. Publicația „Flacăra roșie” asista, prin reporterii săi pe domeniul sportiv, la meciurile juniorilor, iar la meciul nostru cu echipa din Nădrag a publicat un articol cu tot tacâmul: formații, arbitri și, evident, evoluția scorului. În ziua de astăzi, nu am văzut de ani de zile în presa timișeană un articol despre fotbaliști juniori sau măcar clasamente de sfârșit de an. Doar „Fotbal Vest” mai are o rubrică dedicată juniorilor din campionatul republican, dar fără a publica detalii despre echipele din campionatul județean sau orașenesc.

Gheorghe Anuichi

O campioană din Cenad: Dr. Irina-Paulina Günther*

S-a născut la Cenad pe data de 16 aprilie 1935. Fiica lui Ioan și Paulina-Iuliana. Între anii 1942-1950, urmează cursurile Școlii Elementare din Cenad, iar cele ale Liceului cu limba de predare germană „Lenauschule” în perioada 1950-1954, la Timișoara. Între 1954-1960 va fi studentă la Institutul de medicină din Timișoara. În 1960-1961, va activa în calitate de medic stagiar

la Băile Herculane, între anii 1961-1965 va fi medic

de circumscripție, cu profil de pediatrie, la Șandra, apoi între anii 1965-1983 medic școlar la Sânnicolaul Mare, temporar și directoare a Policlinicii din același oraș. Pe plan extraprofesional va evolua, în calitate de portar la handbal feminin, la Clubul Sportiv „Știința” din Timișoara. Va deveni membră a echipei naționale de handbal feminin a României în perioada 1952-1960. În această calitate, va participa în 1956 la Campionatul Mondial de Handbal Feminin de la Frankfurt (Germania), iar în 1960, la Campionatul Mondial de Handbal Feminin din Olanda. Pentru activitatea sa

* Fragment din cartea în lucru „Cenăzeni de ieri și de azi” de Dușan Baiski. Materialul documentar ne-a fost trimis de dl Franz Bayer din Germania.

sportivă a fost distinsă în 1956 cu titlul de Maestră emerită a sportului, iar în 1960 cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Pe 28 septembrie 1959, se căsătorește cu Mihail Kinn. În 1962 i se naște fiul Dietmar-Gunther, iar în 1964, fiica, Siegrid-Gunthara. În 1981 se îmbolnăvește de cancer mamar. În 1983 emigrează în Germania. Va deceda în 1986, la Bad Griesbach.

Album de familie

Un colecționar pătimaș: cenăzeanul Milan Ilin*

Milan Ilin s-a născut la Cenad, pe data de 22 mai 1941. Este fiul lui Ștefan și Hermina Ilin. Între anii 1948-1956, a urmat cursurile școlii elementare din localitatea natală. Însă din cauza situației politice, tatăl său fiind considerat chiabur, în 1951-1952 a fost eliminat din școală. Cu toate acestea, în 1956 va fi admis la Școala Medie Mixtă din Timișoara, cu limba de predare sârbă, de unde în 1960 va obține

diploma de bacalaureat. În 1960 dă examen de admitere la Școala Tehnică Sanitară din Timișoara, pe care o absolvă în 1963, pe locul al IV-lea. Prin dispoziție ministerială, cu începere din 3 august 1963 este încadrat în calitate de asistent medical de igienă la Inspectoratul de Sănătate Publică și Protecția Muncii a Regiunii Banat. În 1971, obține examenul de asistent igienist principal în medicina muncii. După 40 de ani de muncă, se pensionează la data de 22 august 2003 la Direcția de Sănătate Publică a Județului Timiș.

Are o bogată activitate extraprofesională. Astfel, în timpul școlii medii, va juca șah cu colegul său de bancă, Neboișa Ilin, actualmente maestru internațional de șah. Va urma un curs de radio-telegrafie, obținând în 1959, de la A.V.S.A.P., certificat de radioamator de emisie-recepție clasa a III-a, devenind în 1960 operator la stația de emisie-recepție YO2AK a Palatului Pionierilor din Timișoara. În 1972, obține certificatul de radioamator clasa a II-a, iar în 1973 devine radioamator, cu indicativul YO2QN. Din 1960 a practicat handbalul în 7, la Asociația Sportivă „Sănătatea” și la Clubul C.F.R. Timișoara, unde era titular.

După Revoluția din decembrie 1989 s-a numărat printre membrii fondatori ai Filialei Timiș a Frontului Salvării Naționale, devenind apoi președinte al colegiului director F.S.N. al Municipiului Timișoara și membru în Colegiul Director F.S.N. al Județului Timiș. Ca delegat

al F.S.N. la Consiliul Municipal Timișoara, a fost ales ca președinte al Consiliului Provizoriu de Uniune Națională al Municipiului Timișoara până în 3 august 1990, când s-au desființat consiliile provizorii, astfel că în ianuarie 1991 va demisiona din F.S.N. În 1992 a fost ales lider sindical al Sindicatului Liber al Direcției de Sănătate Publică Timiș, până la pensionare. În 1973, devine membru al Societății Numismatice Române, iar din 1989, când se constituie Societatea Numismatică a Banatului Timișan, este ales secretar general, funcție ocupată și în prezent. În decembrie 1983, constituie primul Club Numismatic al Colecționarilor de Insigne Timișoara. Organizând 12 expoziții de insignes, a fost ales președinte pe viață. Lucrări publicate: colaborator

Insigna lui Milan Ilin. Avers: cu scriere chirilică, în cimier: Milan Ilin. În câmpul central, profilul lui Milan Ilin spre stânga heraldică. Sub chip: Cenad 1941. Pe umărul stâng, excizat: 75 ani. **Revers:** cu scriere latină, circular, în cimier: anul 1973 și, spre dreapta, în jos: SNR (Societatea Numismatică Română); YO2QN (indicativul de radioamator); 1983 (anul înființării Clubului Numismatic al Colecționarilor de Insigne în Timișoara – Președinte); 1989 (constituirea Societății Numismatice a Banatului Timișan – secretar general); 2009 (Asociația Colecționarilor de Insigne din România, vicepreședinte); 2011 (membru al Societății Numismatice din Serbia). În câmpul central, profilul lui M. Ilin spre stânga privitorului. Medalia este confecționată din alamă și cupru, câte 40 de bucăți, având diametrul de 50 mm.

* Fragment din cartea în lucru „Cenăzeni de ieri și de azi” de Dușan Baiski. Materialul documentar ne-a fost trimis de Nada Delia Ilin, fiica dlui Milan Ilin.

la *Catalogul Jetoanelor Românești* (titlul „Jetoane Semne Valorice și Mărci”) carte bilingvă română-germană, autor Ervin Schaffer, Editura Korvin 2003. În 2012 apare ediția a II-a catalogului, adăugită și modificată, tot bilingvă, dar în limbile română-engleză, de același autor și colaboratori. A fost coautor la volumul, „*Descoperiți Banatul – Timișoara*”, publicat de Asociația Banaterra, Editura Waldpress, Timișoara, 2009.

A scris și următoarele lucrări: *Societatea de luntreșoare „Regata”, înființată la Timișoara în 1864* (lucrare tipărită în 2006); *Asociația „Canisa” din Timișoara* (2007); *Insigna Societății Filantropice Sârbești „Armonia” din Timișoara* (2007); *Insignele de gimnastică și fotbal între 1875-1940,*

la unele asociații sportive din Timișoara (2008); *Insigna corului „Societății de Cântări Sârbești a Biserici din Fabric Timișoara 1896-1906”* (2008); *Pe timpuri și la Timișoara se făceau insigne* (2009); *Insigna reuniunii „Cumuna de Cântări germane din Deta” 1924* (2009); *Schlarafia „TEMESIA”, asociație culturală în câteva insigne din sec. XIX – sec. XX* (2010); *Insignele Festivalului de Cântare și Muzică din Timișoara, 20-24 august 1903* (2011); *Insignele reuniunii de „Cântare, Muzică și Ajutorare Reciprocă LIRA” a angajaților din atelierele C.F.R. Timișoara 1924* (2011); *Fotbal-clubul „RIPENSIA” din Timișoara în câteva insigne 1928-1949* (2012); *„Tramvaiele Comunale din Timișoara” în câteva insigne, 1867-1989* (2013); *Asociația Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei, în câteva insigne 1952-1962* (2014); *Insigna „Societății Sârbești de Cântări din Cetate – Timișoara 1869 (Srpska Pevačka Družina)* (2015); *Insigna „Societății Corale Maghiare” din Fratelia-Timișoara, 1929*

(2016); *Insignele „Cercului de Cântări Germane din Fabric – Timișoara, 1928* (2016); *Insignele Reuniunii de Cântări a Industriașilor și Meseriașilor „ARMONIA” din Fabric – Timișoara 1887-1947* (2017). Majoritatea lucrărilor au fost prezentate în cadrul celor nouă congrese ale Asociației Colectionarilor de Insigne din România. Câteva lucrări de insignografie au fost traduse din limba sârbă în limba română.

Din 1980 participă la expoziții de insigne la nivel național și local, iar la expoziții de insigne pe tematici competitive a obținut numeroase locuri fruntașe, diplome etc. În 1983 se lansează *Cupa Transmisibilă a Colectionarilor de Insigne*, al cărei inițiator este și care îi poartă numele: „Cupa

Ilin Milan”. Marele premiu al expoziției se acordă la expoziții tematice colecționarului cu cele mai multe puncte acumulate în urma jurizării panourilor cu insigne expuse, astfel că Milan Ilin a obținut acest premiu în anii: 1981, 1983, 1984, 1986 și 1987. Premiul „Floarea de Colț”, instituit în 2007 de A.C.I.R., reprezintă recompensa cea mai râvnită de colecționarul de insigne, acordându-se colecționarului cu merite deosebite în studiul insignei, în 2008 M. Ilin devenind cel de-al X-lea laureat. Ca și premiu maxim M. Ilin consideră că titlul de **„COLECȚIONAR EMERIT”** A.C.I.R. este chintesența activității sale de colecționare și studiu al insinelor și visul fiecărui strângător de insigne, el devenind unul din cei doi laureați, aceasta ca urmare a strădaniei depuse pe parcursul a 40 de ani de colecționare în acest domeniu destul de vast.

Primul său hobby a fost filatelia, apoi șahul, radioamatorismul, fotografia în alb-negru. A fost, pe rând, arbitru în orientare turistică, ghid turistic la Biroul de Turism pentru Tineret timp de 3 ani, instructor voluntar de handbal în 7. Iar în 1973 va fi subjugat de numismatică – continuată cu ramura jetoanelor, pentru ca în 1977 insignele să-l fascineze mai mult ca aspect artistic și fiind în sine simbolul momentului istoric al preocupărilor omului.

Atenție la documentele copiilor!

Condițiile de călătorie în străinătate pentru cetățenii români minori

Având în vedere că se apropie vacanța de vară, iar în aceasta perioada mulți copii călătoresc în afara granițelor țării, Poliția de Frontieră Română reamintește condițiile privind călătoria cetățenilor români minori în străinătate. În cursul activității de control la frontieră, polițiștii de frontieră au fost nevoiți să întrerupă călătoria unor cetățeni români minori ca urmare a faptului că părinții/însoțitorii nu dețineau documentele necesare pentru a călători în afara țării împreună cu minorul în condiții legale.

Conform **Legii 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate**, cetățenii români minori pot ieși din țară în aceleași condiții ca și persoanele adulte, în baza unui document de călătorie valabil – pașaport sau carte de identitate (minorii peste 14 ani) – *numai dacă sunt însoțiți de o persoană fizică majoră și cu acordul părinților*.

În conformitate cu prevederile legale în vigoare, polițiștii de frontieră vor permite ieșirea din țară a cetățenilor români minori numai dacă sunt însoțiți de o persoană fizică majoră, în următoarele cazuri:

- în situația în care călătoresc în străinătate însoțiți de ambii părinți;
- în situația în care călătoresc împreună cu unul dintre părinți, numai dacă părintele însoțitor prezintă o declarație a celuilalt părinte sau, după caz, face dovada decesului celuilalt părinte;

Documente doveditoare ale decesului sunt:

- certificat de deces valabil și cu putere doveditoare pe teritoriul României, în condițiile legii;
- hotărâre judecătorească de declarare a morții, rămasă definitivă, dacă nu a existat timpul necesar pentru eliberarea certificatului de deces;
- comunicare oficială primită prin intermediul misiunilor diplomatice sau al oficiilor consulare ale României în străinătate, dacă nu a existat timpul necesar pentru eliberarea unor certificate de stare civilă.

Nu este necesară declarația părintelui decăzut din

drepturile părintești sau declarat dispărut, în condițiile legii, dacă însoțitorul face dovada în acest sens, cu excepția cazului în care ambii părinți se află în această situație, când este obligatorie declarația reprezentantului legal al minorului.

Începând cu data de 06.10.2016, Poliția de Frontieră Română pune în aplicare noile reglementări privind condițiile de ieșire din România ale cetățenilor români minori, ca urmare a intrării în vigoare a **Legii nr. 169 din 30.09.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate**.

Astfel, din punct de vedere al atribuțiilor Poliției de Frontieră, principală modificare este introducerea, la art. 30 din lege, a alineatului (6¹) care prevede că în cazul minorilor, cetățeni români cu domiciliul/reședința în străinătate, care se deplasează însoțiți în statul în care au domiciliul/ reședința, nu mai este necesară prezentarea declarației părinților/tutorilor la ieșirea din România. Dovada domiciliului sau a reședinței în străinătate se face cu documente oficiale care atestă acest fapt.

Legea 248/2005, în forma inițială, nu prevedea posibilitatea ca minorul cu domiciliul/ reședința în străinătate să părăsească România în lipsa acordului părintelui/părinților/ reprezentantului legal.

În cazul părinților divorțați, chiar dacă părintele însoțitor face dovada faptului că minorul i-a fost încredințat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă însă cei doi părinți exercită în comun autoritatea părintească, acesta trebuie să prezinte acordul autentificat al celuilalt părinte cu privire la ieșirea din țară.

În situația în care sunt însoțiți de o altă persoană fizică majoră numai dacă persoana însoțitoare prezintă o **declarație**:

- a ambilor părinți,
- a părintelui căruia minorul i-a fost încredințat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă,
- a părintelui supraviețuitor ori a reprezentantului său legal.

Însoțitorii minorilor, alții decât părinții, trebuie să prezinte la controlul de frontieră și extrasul de cazier judiciar.

Poate avea calitatea de însoțitor și o persoană anume desemnată din cadrul unei societăți comerciale autorizate, în condițiile legii, să desfășoare activități de

(Continuare în pag. 23)

Tiberiu-Ioan Bociat

Dușan Baiski

Cronologie după „Cenăzeanul“ (IX)*

2011 (continuare din numărul trecut)

Consiliul Local Cenad a adoptat un plan de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole pentru localitate și exploatațiile agricole cu mai mult de 8 (opt) Unități Vită Mare (UVM).

Hramul Bisericii romano-catolice, sărbătorit cu fastul de rigoare, pe 24 septembrie, în prezența unei numeroase asistențe. În spiritul toleranței și respectului reciproc, iau parte și preoții parohi ortodocși din Cenad.

Aflată sub semnul austerității, s-a derulat sâmbătă, 8 octombrie 2011, și ce-a de-a VI-a ediție a Festivalului Internațional al Tamburașilor Cenad, organizată de către Societatea Cultural-Artistică „Lale sa Moriša” din Cenad, cu sprijinul Uniunii Sârbilor din România – Filiala Cenad, al Consiliului Local Cenad și al Primăriei Cenad.

Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (ATIKÖVIZIG) din Ungaria, în calitate de lider de proiect, în parteneriat cu Administrația Națională „Apele Române” – Administrația Bazinală de Apă Mureș – România, derulează un proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională generic numit „Dezvoltarea protecției împotriva inundațiilor în zona de interes comun româno-maghiară pe râul Mureș”.

În perioada 20-31 octombrie 2011, s-a derulat Recensământul populației și al locuințelor. Potrivit centralizatorului, în localitate există un număr de 4.040 de persoane, din care 1.978 de bărbați și 2.062 de femei. După etnie, există: 2.672 de români, 534 de romi, 519 maghiari, 267 de sârbi, 24 de germani, 14 bulgari, 4 ucrainieni, 1 slovac, 1 rus lipovean, 1 croat, 1 polonez, 1 italian, 1 de altă etnie. În funcție de limba maternă, situația arată astfel: română – 2.755; maghiară – 508; romani – 475; sârbă – 261; germană – 19; bulgară – 14; ucraineană – 4; slovacă – 1; rusă – 1; croată – 1; italiană – 1. După confesiune: religia ortodoxă (română) – 2.582; romano-catolică – 757; ortodoxă sârbă – 271; greco-catolică – 259; penticostală – 97; baptistă – 29; adventistă de ziua a șaptea – 15; reformată – 13; martorii lui Iehova – 6; religie nedeclarată – 3; alte religii – 2; evanghelică de confesiune augustană – 2; evanghelică lutherană sinodo-presbiteriană – 1; unitariană – 1;

creștină de rit vechi – 1; fără religie – 1. În Cenad există 1.463 de clădiri, 1.474 de locuințe, 4.674 camere de locuit, 31 de camere utilizate în scopuri profesionale sau comerciale.

La 18 octombrie 2011, în sala de ședințe a Consiliului Local al comunei Cenad a avut loc o nouă ediție a Zilei Asociației Culturale „Concordia” din localitate. Întâlnirea a prilejuit lansarea a două cărți a căror finanțare a fost asigurată de comunitatea locală: „Graiul cenăzenilor” de Gheorghe Doran și „Cine este aproapele meu?”, o culegere de texte scrise de preotul romano-catolic Daniel Groza din Cenad, publicate de-a lungul timpului în revista „Cenăzeanul”.

A fost publicată cartea „ArheoGIS – Baza de date a patrimoniului arheologic cuprins în Lista Monumentelor Istorice a județului Timiș. Rezultatele cercetărilor de teren” – de Liviu Măruia, Adrian Cîntar, Lavinia Bolcu, Mircea Ardelean, Dorel Micle, Andrei Stăvilă, Oana Borlea (Editura BioFlux, Cluj-Napoca 2011). La investigațiile de pe teren din Cenad a participat și Simona Regep, fiică a Cenadului.

Cu prilejul organizării, de către Asociația Crescătorilor de Păsări de Rasă și Ornament și Animale de Blană „Nako” din Sânnicolau Mare, a celei de-a III-a ediții a Cupei Banatului, Gheorghe Anuichi lansează invitația înființării, la Cenad, a unei asociații de profil.

2012

Danița Sapungin, născută la Cenad la 20 februarie 1914, este ferm convinsă că va prinde suta de ani.

În comuna Cenad există cinci foraje care alimentează coloana de apă. Fiecare dintre ele are o adâncime minimă de 200 m.l. iar trei din cele cinci au montate filtre speciale tip „Johnson”, cu o fantă de 0,2 mm.

În data de 22 aprilie, Sânnicolau Mare a fost gazda „Festivalul cârnațului”, organizat de Forumul Democrat al Germanilor din Banat în colaborare cu publicația „Allgemeine Deutsche Zeitung”. Cenadul a participat cu cinci concurenți: Bornea Pavel, Bălan Gheorghe (reprezentat de Perian Cornel), Dronca Dan (reprezentat de Dronca Dorin), Gligor Teodor și Moroian Marian. Premiul II – Bornea Pavel (pentru produsul cârnaț de porc cu carne de cal); premiul III – Gligor Teodor (pentru produsul cârnaț de porc).

* Din monografia Dușan Baiski –, „Cenăzeanul” - 25 de ani“, Ed. Artpress, Timișoara, 2017.

Plante medicinale, remedii miraculoase (XVIII)

Ghințura

(Lumânărică, intură, entură, fierea pământului, beșicuță)

Gentiană – această denumire conține 3 specii: *Gentiana lutea* (Ghințură galbenă); *Gentiana punctata* (Ghințură pătată); *Gentiana asclepiadea* (Lumânărica pământului).

Planta a fost descoperită acum 2000 de ani de către regele Iliriei, Gentius, de unde și denumirea ei.

Toate aceste 3 specii sunt plante erbacee, care cresc prin pajiștile alpine și subalpine, la altitudinea de 700-2.400 m, pășuni și fânețe umede, marginea drumurilor, preferând solurile bogate în humus.

În pământ au un rizom din care pleacă numeroase rădăcini. Tulpina este dreaptă, cilindrică, neramificată, cu frunze mari, ovale, cele bazale pețiolate, cele tulpinale sesile, cu excepția speciei *Gentiana asclepiadea*, care are numai frunze tulpinale. Florile sunt dispuse la subțioara frunzelor, sunt lung pendungulate și colorate în galben la *Gentiana lutea*, care înflorește din luna iunie până în august; sesile, cu corola galben-deschisă, cu puncte roșii brune la *Gentiana punctata*, care înflorește din iulie până în septembrie, și lung pendungulate, dar cu corola albastră-azurie în formă de clopot la *Gentiana asclepiadea*, care înflorește din august până în septembrie.

În scopuri terapeutice se utilizează rizomii și rădăcinile care se recoltează din luna august până toamna târziu; se spală și se usucă în strat subțire, la soare.

Deși altădată în flora țării noastre *Gentiana lutea* creștea din belșug, astăzi, din cauza unor recoltări necontrolate, această specie este pe cale de dispariție.

Produsele și preparatele care se găsesc în farmacie provin, în general, de la *Gentiana asclepiadea*.

Principiile active conținute în rădăcina de ghințură sunt glucide, mucilagii, pectine, glicozide amare, taninuri, uleiuri volatile, alcaloide, săruri minerale, vitamina C și PP.

Ghințura are proprietăți de stomahic și tonic amar, dând naștere la reflexe condiționate de creștere a apetitului; mai are acțiune febrifugă, antihelmintică, coleretică, colagogă.

Utilizarea majoră a acestui produs este ca eupeptic amar în anorexia de origine variată, administrându-se în special în perioada după refacere după o boală lungă, având rolul de a reface și a întări sistemul imunitar.

Preparatele de ghințură stimulează funcțiile ficatului, ale vezicii biliare și ale stomacului, utilizându-se în hepatită, dischinezie biliară, stări de greață, diaree, ascaridoză; excită

secrețiile gastrice și biliare, favorizând digestia; combate gripa, răceala, tusea cronică, febra, stările de spasmodie, stările depresive, insomnia; acționează ca antiinflamator în reumatism și gută.

În urmă cu 2000 de ani când a fost descoperită de regele Iliriei, Gentius, rădăcina a fost folosit exclusiv pentru ameliorarea febrei.

Rădăcina de ghințură se utilizează sub numeroase forme farmaceutice.

Infuzia se prepară din 1 linguriță de rădăcini uscate și mărunțite la un litru de apă clocotită, se lasă 4 ore, se strecoară și se bea câte ¼ cană cu 30 min înainte de fiecare masă.

Decoctul se prepară din 1 linguriță de rădăcină uscată și măcinată la 500 ml apă, se fierbe și se strecoară și se bea în 2 reprize la interval de 1 oră înainte de masă, având efect antihelmintic.

Tinctura se prepară din 2 linguri uscate și măcinate la 100 ml alcool 70 grade se lasă la macerat 8 zile, se strecoară și se administrează câte 15-20 picături într-un pahar (30-50 ml) cu apă caldă cu 30 de minute înainte de mesele principale, având ca efect creșterea poftei de mâncare la copii și bătrâni. Tinctura se mai utilizează în caz de vărsături, depresii, oboesală.

Vinul de ghințură se prepară din 30 g de rădăcini uscate și măcinate, la care se adaugă 60 ml alcool de 40 de grade, se lasă la macerat 24 ore, apoi se adaugă 1 litru de vin alb. Se lasă la macerat 10 zile, se agită zilnic de câteva ori, se strecoară și se bea câte un pahărel de 3-4 ori pe zi timp de 2 săptămâni cu 30 de minute înainte de fiecare masă, având ca efect creșterea apetitului.

Siropul se prepară din 10 g rădăcini, peste care se toarnă apă clocotită, se lasă la macerat 6 ore, se strecoară, se adaugă 200 g zahăr și se fierbe la foc lent. Se filtrează, se pune în sticlute brune și se închide ermetic. Se consumă 3-4 lingurițe pe zi în special de către copiii care prezintă anemie și nu au poftă de mâncare.

Pulberea din rădăcini uscate și măcinate se administrează câte un vârf de cuțit de 3 ori pe zi, înainte de mese, la persoanele convalescente.

Preparatele din ghințură sunt contraindicate gravidelor și persoanelor cu gastrită și ulcer gastroduodenal.

Extractul din rădăcina de ghințură se găsește în farmacii sub diverse forme farmaceutice: tinctura de ghințură 50 ml, Calmogen plant 20 cps, Sirop Febrostop 200 ml, Bitter cardiovascular 60 cps, Bitter cardiovascular 200 ml, Sirop Vermolin 200 ml, Bitter taina plantelor 200 ml, Ceai de ghințură, Ceai hepato-bil plant, Ceai antihelmintic, Hyper apetit 60 cps, Hyper grip 60 cps, Sinosun 30 cps.

Farmacist Rodica Pitic

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

Ne aflăm în cea de-a doua jumătate a lunii iunie, în preajma sărbătorii Sf. Apostoli Petru și Pavel care sunt sărbătoriți pe 29 iunie. Această dată este considerată în popor ca fiind mijlocul anului agricol, când se pornește strânsul roadelor la culturile de cereale păioase, la început la orz, apoi la grâu, secară, ovăz, triticale etc.

Și în comuna noastră, Cenad, a debutat campania de

recoltare a cerealelor păioase, lucrarea fiind în acest an, 2018, grăbită de temperaturile mari înregistrate în lunile mai și iunie. Astfel, dacă în anii normali recoltatul orzului începea, de regulă, după a doua jumătate a lunii iunie, spre sfârșitul acesteia, acum s-ar fi putut începe lucrarea înainte de mijlocul lunii. Recoltatul a fost totuși întârziat de precipitațiile abundente căzute în prima jumătate a lui iunie, care au totalizat în diverse zone între 50 și 100 l/mp, știut fiind că ploile de vară sunt foarte neuniforme în teritoriu. Pe de-o parte precipitațiile căzute au avut un rol benefic, ele urmând după o perioadă de secetă ce a creat în sol un deficit de apă. Au ajutat mai ales culturile de prășitoare care s-au dezvoltat foarte bine, asigurând o perspectivă de producții bune. Cu siguranță că de aceste precipitații excedentare căzute vor beneficia samsarii de cereale, care vor căuta (cum au făcut și în alți ani) să scadă prețul de achiziție pe unitatea de produs.

Despre desfășurarea campaniei de recoltare și valorificarea produselor vă vom informa în unul din numerele viitoare ale revistei „Cenăzeanul”.

În grădinile de legume ale gospodărilor cenăzeni excesul de precipitații căzute a afectat atât pomii fructiferi și via, cât și legumele. Astfel, la pomi, din cauza înghețurilor târzii, fructele au fost foarte rare (caisul, piersicul, nectarinul etc. – compromise total în majoritatea gospodăriilor). Excesul de apă a dus la crăparea fructelor și la instalarea diferitelor boli dintre care cea mai periculoasă este monilioza fructelor (*Monilinia fructigena*), dar și rapănul și făinarea. Unul dintre amestecurile care combat toate aceste boli ar fi:

Score 0,02% + Dithane M 45 0,2% + Decis 0,025%.

Dintre bolile la vița de vie ce apar în această perioadă sunt: mana, făinarea, dar și putregaiurile ce încep și se instalează mai ales la soiurile timpurii. Pentru combaterea celor trei boli se poate folosi combinația:

Shawit 72 WDG 0,2% + Novadim Progres 0,2%.

Ca și substanțe specifice pentru monilioze amintim:

Signum 0,1%; Teldor 0,08% sau Rovral 0,1%.

În fazele de pârgă ale fructelor și strugurilor este bine să se folosească unul din produsele mai sus menționate, care au efect sigur. Este indicat să se facă o alternare a substanțelor pentru o mai bună eficiență.

La legume, principalele boli ce se semnalează în această perioadă cu umiditate excesivă sunt: mana, putregaiul cenușiu, pătarea brună etc. Bolile se pot manifesta atât pe frunze, cât și pe fructe. Pentru prevenire și combatere se poate utiliza una din combinațiile:

Dithane M 45 0,2% + Bravo 0,4% + Reldan 0,2%;

Ridomil 0,3% + Topsin 0,1% + Decis 0,03%.

Dintre dăunătorii semnalati cel mai frecvent în acest an au fost păduchele de frunze în diverse culori: negri, verzi, albi etc.

De asemenea, unul dintre dăunătorii mai rar semnalati apărut în acest an a fost puricele melifer al părului (*Psylla pyricola*), care, după cum sugerează și denumirea sa, atacă mai ales părul. Atacul se semnalează prin scurgeri lipicioase pe frunze și fructe, ce treptat se înnegresc și cad. Este foarte greu de combătut cu insecticidele existente pe piață, fiind apărat de cruste. Dintre produsele pe care le-am găsit pentru combaterea lui am găsit Safran 1,8 EC sau Movento 100 SC. Voi reveni cu alte metode de combatere pe cale biologică, dar și chimică.

Alte lucrări ce se execută în grădină sunt cele de întreținerea culturilor prin prașile și plivit. În luna iulie se poate începe recoltarea la ceapă și usturoi.

Din informațiile primite reținem propunerea pentru un nou regulament agricol european ce va sta la baza acordării tuturor schemelor de plată după anul 2020. Prin prisma acestuia, fermele mici și mijlocii rămân un element esențial în agricultura europeană, dar și cea a României, ele beneficiind de subvenții suplimentare. De sprijin vor beneficia și țărani din mediul rural care vor să înființeze ferme mici prin finanțare nerambursabilă.

Ing. George Ivașcu

Ziua pescarilor cenăzeni

La fel ca în anii din urmă, și în duminica de 10 iunie a lui 2018 a fost sărbătorit un eveniment intrat deja în tradiția localității noastre: Ziua pescarilor cenăzeni. Pe lângă cei autohtoni, la întâlnire au participat și pescari din Sânnicolau Mare și Comloșu Mare. Aș remarca o participare mult mai restrânsă decât în anii anteriori a pescarilor localnici, care nu au participat din varii motive. Majoritatea au preferat o partidă de pescuit în locul participării la sărbătoare. Personal, consider că fiecare pescar ar fi putut să ia parte, evenimentul oferind, pe lângă meniul pescăresc, o posibilitate excelentă de socializare, dar și de împărtășire a unor experiențe pescărești. Cu atât mai mult cu cât ne-a bucurat prezența prietenului nostru Dușan Baiski (pescar începător), care a străbătut cale destul de lungă pentru a fi alături de noi.

Sărbătoarea a debutat la Biserica ortodoxă română din Cenad, unde s-a ținut o slujbă religioasă oficiată de preotul ortodox român Gheorghe Covaci. Pescarii s-au întâlnit la biserică, având asupra lor una sau mai multe undițe, ce au fost binecuvântate în cadrul ceremoniei religioase. Au fost aduse rugăciuni de mulțumire și sănătate pescarilor în viață, dar și de pomenire a celor trecuți la cele veșnice.

La final, a fost sfințită coliva, după care, în fața altarului, s-a făcut poza de grup, la loc de cinste aflându-se steagul pescarilor, purtat în acest an de prietenul Nelu Dănilă, pescar de frunte al Cenadului. După terminarea programului religios, pescarii s-au deplasat la Casa Germană, unde s-a servit o masă cu preparate din pește. Pentru găzduire îi mulțumim proprietarului locației, dl Herzi, care, prin amabilitatea domniei-sale, a făcut posibilă această întâlnire.

Atât ciorba de pește, cât și friptura au fost de o excelentă calitate, dar și în cantitate îndestulătoare, spre deosebire de edițiile precedente, prin grija maestrului bucătar Dorin Dronca, ajutat de Carol Gambali, Mihai

și Aurora Plăcintă. Țuica a fost asigurată de primarul Cenadului, dl Nicolae Crăciun, iar vinul, sucurile și apa minerală au fost cumpărate din taxa de participare. Petrecerea s-a desfășurat în deplină armonie, depănându-se povești pescărești, anecdote cu pescari și ascultându-se muzică de petrecere. Dintre glumele pescărești redăm doar una: Gheorghe (pescar cu vechi state), bea în fiecare seară două-trei păhărele de pălincă. După ani de zile, soția sa vrea să-l facă să renunțe la acest obicei. Pentru a fi cât mai sugestivă în demonstrarea nocivității alcoolului, ea vine în fața lui Gheorghe cu două păhărele, unul cu pălincă și altul cu apă. De asemenea, aduce și cutia viermișori din frigider

și pune unul în păhărelul cu pălincă și unul în cel cu apă. Viermișorul din păhărelul cu pălincă moare imediat, pe când cel din păhărelul cu apă înoată vioi. După această experiență, nevasta îl întreabă pe Gheorghe:

– Ei, ce concluzie ai tras?

La care Gheorghe răspunde:

– No, treaba-i clară. Câtă vreme beau pălincă nu fac viermi la mațe.

La final de articol, le doresc pescarilor din Cenad multă sănătate și sper ca anul viitor, 2019, să participe la Ziua pescarilor în număr cât mai mare.

În altă ordine de idei, cu toate că în ultimul timp, mai precis între 7 aprilie și 5 iunie, a fost perioadă de prohibiție în apele de șes (7 aprilie-22 mai în apele de frontieră), pescarii cenăzeni au înregistrat deja câteva rezultate notabile. Astfel, un clasament ad-hoc la zi arată astfel:

- Locul I: **Păvăluț Dogojie** – amur, 21 kg;
- Locul II: **Florin Covaci** (Coco) – amur, 17 kg;
- Locul III: **Gheorghe Baba** – crap românesc, 4,5 kg.

Menționăm că majoritatea capturilor au fost prinse la dudă. Totodată, menționăm că Păvăluț Dogojie mai are capturate și alte exemplare notabile în această primăvară. În următoarele numere ale revistei vom reveni cu informații.

Fir întins!

Ing. George Ivașcu

Jurnale de călătorie - 10 Țări (VI)

Așa cum scriam în numărul trecut al revistei, Barcelona poate fi numit și orașul lui Gaudi, fără nici cea mai mică frică de faptul că am putea greși. Dar Barcelona parcă nu înseamnă nimic fără faimoasa catedrală **Sagrada Família**. Nu cred că poate cineva

de fațada Vieții sau a Bucuriei ori a Crăciunului, iar sculpturile de aici sunt inspirate din capitolele din Biblie referitoare la copilăria lui Iisus. Fațada Patimii este denumită așa după Patimile lui Iisus, respectiv, durerea, sacrificiul și moartea, acestea fiind reprezentate prin sculpturi dramatice pe această fațadă. Ca și celelalte fațade, are trei intrări, ce reprezintă mila, speranța și credința, dar și 4 turnuri. Fațada Gloriei este principala

concepe să viziteze acest minunat oraș fără să petreacă o zi sau măcar jumătate din ea vizitând impozantul edificiu. Adevărul este că nici nu prea ai cum să o ratezi. În anul 1883 începe construcția unei catedrale dedicate Sfintei Familii, **Sagrada Família**, catedrală finanțată din fonduri publice, așa cum se obișnuia în Evul Mediu, lucru care a continuat până în zilele noastre, fapt care a făcut ca nici acum aceasta să nu fie terminată în totalitate. Gaudi a lucrat la acest proiect peste 40 de ani, ultimii săi 15 ani din viață fiind dedicați în exclusivitate acestuia. Estimările inițiale, bazate pe tehnicile de construcție ale începutului secolului XX, preconizau un termen de câteva sute de ani pentru terminarea construcției. Se spune că însuși Gaudi ar fi comentat, în legătură cu acest termen: „*Clientul meu nu se grăbește*”, făcând referire la faptul că ar fi vorba de însuși Dumnezeu.

Din punct de vedere arhitectonic, biserica are **18 turnuri**, în ordinea înălțimii ele reprezentând pe cei 12 apostoli, cei 4 evangheliști, pe Sfânta Fecioară și, cel mai înalt turn, pe Iisus Hristos. Turnul central, cel al lui Iisus va avea montat pe el o cruce uriașă. Înălțimea totală, de 170 m, este cu un metru mai mică decât a unui deal de lângă Barcelona, deoarece Gaudi considera că lucrarea sa nu trebuie să fie mai mare decât cea a lui Dumnezeu. Biserica are **3 fațade**: a Nașterii (spre est), a Gloriei (spre sud) și a Patimilor (spre vest). Fațada Nașterii celebrează nașterea lui Iisus. Este cunoscută și sub denumirea

fațadă a Sagrada Familia și aici va fi intrarea principală în celebra biserică, atunci când ea va fi complet terminată. Se numește așa pentru că sculpturile de aici simbolizează originile omului, problemele sale, drumurile pe care le va urma și scopul său. Ca și celelalte fațade are trei intrări, una principală și două laterale, dar și o galerie exterioară cu 7 coloane ce simbolizează cele 7 daruri ale Sfântului Duh. Ultima versiune a proiectului se crede că dădea bisericii următoarele dimensiuni: 95 de metri lungime și 60 de metri lățime, ea putând găzdui până la 13.000 de persoane. În interiorul bisericii se poate vedea cripta unde este înmormântat Antonio Gaudi, dar și un muzeu care vorbește despre istoria arhitectului și a marelui său proiect. Muzeul este la baza catedralei și deține multe imagini ale acesteia de-a lungul etapelor de ridicare, multe modele de schele și desene arhitecturale. Vizitatorii care doresc să meargă în turn (printre care m-am numărat și eu), sunt nevoiți să urce circa 350 de trepte, iar cei cu rău de înălțime și cu claustrofobie sunt sfătuiți să nu riște. Recunosc că este un pic îngrijorător momentul urcării treptelor, pe o scară îngustă în formă de spirală, asta și pentru că este știut faptul că unii contemporani ai lui Gaudi au considerat că geometria construcției sale e făcută în așa fel încât să sfideze logica matematicii.

Ca și turist, poți petrece ore întregi admirând capodopera de arhitectură, atât la exterior, cât și în interior, și apoi când pleci de acolo să îți dai seama că nu

ai reținut mare lucru. Asta pentru că la exterior bogăția nemărginită de scene biblice, sculpuri, detalii și toată dantelăria de piatră te fac să nu mai știi unde să privești și pe ce detalii să te concentrezi. De multe ori, am privit apoi fotografiile care le-am făcut, le-am mărit și am observat nenumărate detalii care altfel mi-ar fi scăpat cu siguranță.

Odată aflat înăuntrul ei, parcă lucrurile devin mai simple. Aparent. Senzația este oferită de faptul că tot interiorul este alb, petele de culoare fiind date de imensele vitralii bogat ornamentate și superb realizate. Dar și așa, sveltele, semețele și parcă fragilele coloane, cu decorațiunile lor din vârfuri, bogăția detaliilor din bolți, scările spiralate care te fac să te întrebi dacă susțin pe cineva care le urcă treptele și imensa statuie a lui Iisus Cristos răstignit pe cruce deasupra altarului, parcă plutind deasupra capetelor credincioșilor te lasă fără cuvinte.

Chiar și acum când am scris acest articol, m-au uitat din nou pe fotografiile făcute și, ca de fiecare dată, am văzut lucruri și detalii care mi-au scăpat atunci și de fiecare dată când am mai reprivit pozele.

La 7 noiembrie 2010, Papa Benedict XVI a sfințit biserica și a ridicat-o la rangul de *Basilica minor*. Oficial, La Sagrada Familia ar trebui terminată în anul 2026, când se împlinesc 100 de ani de la moartea lui Antonio Gaudi. Sigur că permanent sunt cozi care par interminabile în fața catedralei, dar vă spun că fiecare minut de așteptare, fiecare euro plătit pentru vizitarea ei (care nici nu sunt foarte mulți) întrec orice așteptare.

Un alt loc care a fost vizitat în excusia noastră în Catalonia și care merită a sta lângă Sagrada Familia este **Mănăstirea Monserrat** situată la aproximativ 60 km de Barcelona. Pe muntele cu același nume, *Muntele Sfânt*, se află astăzi numai trei mănăstiri, două mai mici și cea mai vestită, despre care vreau să vă spun câteva vorbe. Deși în trecut pe acest munte mai existau și alte mănăstiri, ele au dispărut de-a lungul timpului, fie datorită lui Napoleon, fie în timpul Războiului Civil sau pur și simplu datorită timpului care a trecut peste ele.

Principala mănăstire este una benedictină, aflată pe vârful estic al masivului muntos, la o altitudine de 720 metri. La acesta se poate ajunge pe o șosea plină de serpentine, lucru care nu prea este de recomandat, mai ales pentru șofer, pentru că acesta cu siguranță nu va vedea nimic din peisaj, sau cu o cabină (variant pe care am ales-o și noi) și în felul acesta toată lumea se poate bucura de peisaj. Bazilica este minunată, atât în exterior, cât și în interior. Bogat ornamentată cu basoreliefuli reprezentând apostoli sau scene biblice, pereții acesteia adăpostesc

sarcofage ale unor generoși și viteji cavaleri feudali. Interioarele sunt scăldate de lumina lumânărilor, dar și în lumina aurului din ornamente, fapt ce denotă dragostea și abundența donatorilor bisericii. Poate cel mai important lucru de vizitat în această mănăstire, impresionantă în stilul ei gotic, nu este celebrul cor sau peisajele absolut

superbe ce se aștern din vârful muntelui, ci sculptura (făcută din lemn) a Fecioarei Negre (**La Moreneta**), reprezentând pe Fecioara Maria cu pruncul Iisus în brațe, realizată din lemn negru și îmbrăcată în aur.

Cu părere de rău și promisiunea făcută în gând că voi reveni pe meleaguri catalane, după o scurtă oprire de o zi în orașul Lleida, unde nu am avut timp să vizităm cine știe ce, ci doar am încercat să sedimentăm multitudinea de amintiri ce le-am căpătat în Barcelona și împrejurimile ei, și după o delicioasă mâncare de melci la cuptor (numai pentru cei obișnuiți cu rafinamentele bucătăriei franceze) ne-am pregătit să urmăm lungul drum spre casă, pe un alt traseu decât la sosirea în Spania și despre care, pe scurt, o să vă povestesc în fila următoare de jurnal.

Tiberiu-Ioan Bociat

Geo Galetaru

Copacul speranței (I)

1.

Simt că în mijlocul acestui mare Nimic trebuie să (mai) fie ceva. Un grăunte de bucurie, o așchie de speranță, care să-mi mobilizeze ființa și acțiunile, direcționându-le spre chipul luminos al dimineții sau spre aleile pline de soare. În momentul în care astrul zilei alunecă spre asfințit, lăsând în urmă o trenă roșietică de pulberi muribunde, melancolia mea involuntară începe să devină un antidot al neputințelor care-mi biciuiesc, zilnic, conștiința. Atunci, fie că privesc un om care se grăbește spre casă, murmurând doar pentru el ininteligibile cuvinte încurajatoare, fie că în raza contemplării mele cade silueta fragilă, fantomatică a unui copac, găsesc motive de resuscitare a tot ceea ce ar putea fi bun și senin în mine și, deopotrivă, în lumea care, iată, îmi trimite aceste neașteptate, salvatoare semne.

După aceste semne mă ghidez, din când în când: nu întotdeauna. Căci nu întotdeauna ele îmi răsar în cale și, atunci când, totuși, privirea și pașii mi se intersectează cu ele, adesea mă simt descurajat de mesajul lor. O inexplicabilă pudoare mă îndepărtează, așadar, de ceea ce ar trebui să mă atragă. E, aceasta, o dovadă a unei fragilități a spiritului, de care mă tem, de care sunt conștient, dar pe care nu reușesc s-o înving sau măcar s-o ignor. O exigență minimă a memoriei mă determină să recunosc cu precizie acele momente în care mă aflu suspendat între incertitudini de natură să-mi amortizeze elanul și credința în viitor. Căci viitorul este tot ceea ce trezește în imaginația mea o perversă ambiguitate, provocând o dispersie a unor contururi ce nu reușesc să se închege într-o imagine fermă, liniștitoare.

În asemenea clipe, viața mi se pare un versant alunecos, pe care pașii ezită nepermis de mult, iar scopul expediției mele singulare îmi scapă, ca o lumină ce dispare într-o obscuritate iritantă. Aceeași viață, însă, care își pierde chipul în oglinzi întunecate, își întoarce alteori spre mine fața strălucind de o calmă beatitudine, îndrumându-mi elanurile, momentan anesteziate, spre zări mai senine. Dar, oare, aceste idei contradictorii pe care le am despre viață nu sunt, cumva, o probă a neputinței mele de a trăi cu adevărat? Sau, poate că sunt semnele identificării cu un flux nevăzut, dar fierbinte, care trece prin aripa ciocârliei, prin rădăcinile stejarului și, deopotrivă, prin inima mea?

2.

Încăpățănarea de a scrie derivă dintr-un complex similar cu acela care-i îndeamnă pe unii spre cariera

politică. Dorința bolnavă de a fi în prim-plan, de a te situa într-o zonă a unei maxime vizibilități. Poate că, totuși, pragmatismul vieții politice lasă locul, în cazul celui posedat de ambiția scrisului, unui simulacru de sentimentalism care-i nutrește acestuia pornirile. Ce bucurie poate exista în actul mimetic al transfigurării unei realități care-și este sieși suficientă? Care nu mai are nevoie de nici o ajustare, de nici un amendament al spiritului vexat de protuberanțele ei maligne?

Încercăm să-i atribuim lumii calități pe care nu le are. Oare de ce? E, în acest gest himeric, palida consolare că astfel „îi sporim frumusețea”? Sau, poate, e vorba doar de un transfer dinspre ființa noastră, presupusă a fi înzestrată cu acele însușiri, spre lumea indiferentă și goală? Oricum, gestul în sine nu conține nimic demiurgic. Este doar o mică și pasageră stratagemă prin care vrem să înșelăm, încă o dată, destinul. Destinul, „acest animal care-ți sare în față când nici nu te-aștepți”.

3.

Se vorbește adesea, cu o emfază apodictică, despre „posibilitatea de a alege”. Chiar această formulă sacramentală plutește pe buzele sfătuitoarelor de serviciu, acele persoane experte în arta de a induce în eroare spiritele credule: „posibilitatea opțiunii”. De fapt, între ce să alegi? Între viață și moarte, cele două extreme (sau extremități?) ale ființei, de care nu poți fi făcut răspunzător, pe care le accepți ca pe un dat străin într-o lume la fel de străină? Între fericire și deznădejde, între a pleca și a veni, între bunătate și răutate? Scepticismul meu îmi spune că nu e nicio diferență între petalele unei flori pline de rouă și rădăcina uscată a unui copac din care se vor înfrupta cândva carii și furnicile roșii. Ba, chiar, ele au un numitor comun: au venit pe lume în numele aceleiași inutilități care le-a însemnat, până la capăt, destinul precar. Actul de a trăi și actul de a muri... Două ramuri ale aceluiași trunchi atroce...

Optimiștii incurabili ar zice că e foarte simplu, chiar necesar, să alegi, într-o lume a contrastelor. Și, în aparență, lucrurile chiar așa și stau. Numai că, cei doi poli între care conștiința ta se zbate să găsească direcția convenabilă, adeseori își trec unul altuia semnificația și povara, punându-ți în față un imens ecran opac, dincolo de care privirea și spiritul tău nu mai disting nicio alternativă, nu reușesc să traseze nicio cale de acces la anemicele revelații din jur. Arbitrarul și incoerența merg atunci mână-n mână, amestecându-și substanța sau, dimpotrivă, lipsa de substanță, într-un creuzet al deplinei inexpressivități, blocându-ți reveriile și aglutinându-ți eventualele impulsuri cu care mai speri să schimbi ceva în ordinea, de altfel prestabilită, a lucrurilor. Și atunci, dictonul „Lasciate ogni speranza” devine singurul fir călăuzitor, e drept că unul care nu mai lasă loc de nicio iluzie!

Curier...

(Urmare din pag. 10)

distrugerii imobilului, proprietarul va notifica chiriașul prin intermediul unui executor judecătoresc ca în termen de 30 de zile să elibereze imobilul. În situația în care o persoană ocupă fără nici un drept un imobil, fiind simplu ocupant, anterior evacuării proprietarul îl va notifica prin intermediul executorului judecătoresc să elibereze imobilul în cinci zile.

Dacă, după notificare, chiriașul sau ocupantul nu eliberează imobilul în termenul de 30 sau 5 zile după caz, proprietarul poate solicita judecătoriei evacuarea imediată din imobil a chiriașului sau ocupantului.

Cererea de evacuare se judecă de urgență, iar hotărârea pronunțată este executorie și poate fi atacată doar cu apel în 5 zile de la pronunțarea hotărârii dacă părțile au fost citate pentru termenul de judecată, sau în 5 zile de la comunicare dacă nu au fost citate.

După comunicarea hotărârii dacă ocupantul sau chiriașul nu eliberează imobilul, se solicită ajutorul unui executor judecătoresc pentru evacuarea silită.

Atenție...

(Urmare din pag. 15)

transport internațional de persoane.

Acordul părintelui/părinților/reprezentantului legal pentru efectuarea călătoriei în străinătate de către un minor este materializat într-o declarație notarială care are forma și conținutul stabilite de lege, modelele fiind postate pe site-ul instituției www.politiadefrontiera.ro

În urma modificărilor și completărilor la Legea 248/2005, începând cu data de 06.10.2016, valabilitatea declarației date de către părinte/părinți/reprezentantul legal pentru ieșirea din România a unui cetățean român minor poate fi de maximum 3 ani, iar din conținutul ei se elimină obligativitatea menționării scopului deplasării și a rutei.

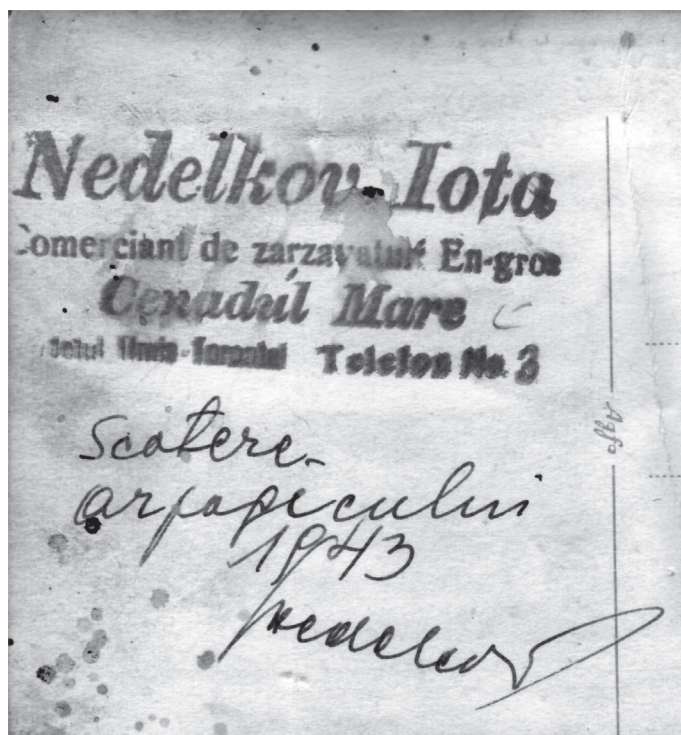
De asemenea, în cazul minorilor, cetățeni români cu domiciliul/reședința în străinătate, care se deplasează însoțiți în statul în care au domiciliul/reședința, nu mai este necesară prezentarea declarației părinților/tutorilor la ieșirea din România.

Informații privind călătoria în străinătate sunt disponibile pe site-ul www.politiadefrontiera.ro

Sursa: site-ul www.politiadefrontiera.ro

Fotografii de arhivă

Prof. dr. Walter Stahli, bănățean șvab stabilit în Germania, are o pasiune ce-l onorează: preservarea istoriei Banatului prin colectarea, prin donații sau achiziționare, de fotografii și cărți poștale ilustrate având ca temă: Ba-

natul istoric. Una dintre imaginile ce se referă la Cenad este și această carte poștală ilustrată. Reprezintă un grup de femei care scot arpagic. Comerciantul de zarzavat angro, Iota Nedelkov, din Cenad, și-a aplicat ștampila publicitară pe verso, precizând olograf că este vorba de scoaterea arpagicului în 1943, dar a precizat aceleași detalii, cu mașina de scris, și pe față.

Hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad – 2018

